

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce

INTERVENCE DO EXTERIÉRU

Kateřina Siváková

Plzeň 2021

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program design

Studijní obor design

Specializace design interiéru a nábytku

Bakalářská práce

INTERVENCE DO EXTERIÉRU

Kateřina Siváková

Vedoucí práce: MgA Štěpán Rous, Ph.D.

Katedra designu

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2021

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Akademický
rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Kateřina SIVÁKOVÁ
Osobní číslo: D18B0044P
Studijní program: B8208 Design
Studijní obor: Design, specializace Design nábytku a
interiéru
Téma práce: INTERVENCE DO EXTERIÉRU
Zadávající katedra: Katedra designu

Anotace zadání:

Student zvolí dle uvážení konkrétní exteriér ve městě, přírodě nebo kdekolivjinde a navrhne funkční objekt designového charakteru, např. fontána atd., nebo estetického, např. kinetický objekt. Objekt zasadí citlivě do zvoleného prostředí. Podmínky odevzdánípráce:

Poster 700x1500 mm s vizualizací anebo zákresem do fotky

Potřebné technické výkresy

Model o měřítku anebo realizace objektu 1:1

Tvůrčí záměr: Intervenci do exteriéru, v mém případě do konkrétního prostoru na vesnici s krásnou přírodou, vnímám jako skvělou příležitost k vytvoření něčeho, co bude sloužit lidem pro jejich potěšení, odpočinek, sdružování i jiných aktivit. Proto jsem si vybrala toto téma, vnímám to jako příležitost pro vytvoření objektu k potěšení místních obyvatel.

Způsob realizace: Technika zpracování vyplyne z finálních návrhů. Postu: rešerše, brainstorming, metodologie designu, konzultace návrhů, skici, vizualizace a výroba modelu. Výsledek bude prezentován formou modelu nebo prototypu v měřítku, který vyplyne z finálního návrhu, 2D poster o rozměrech 100x70cm, doplněn odpovídající obrazovou a písemnou dokumentací.

Cíl: Mým cílem je zpříjemnění místa, které by si zasloužilo větší všímavost místních. Jde o místo, které je všem obyvatelům známé a dobře přístupné, avšak krom krásného výhledu nemají důvod se zdržet. Chybí tam prvek, který je donutí se na chvílku zastavit, posadit a relaxovat. A já chci toto změnit.

Předpokládaný charakter výstupu:

Charakter i počet kusů vyplyne v průběhu navrhování. Minimální rozměr výrobku je stanoven na 40x40x20cm. Dokumentace bude obsahovat produktové fotografie, popis, technické a výrobní výkresy.

Rozsah průvodní zprávy: Rozsah průvodní zprávy je stanoven vedoucím práce na minimálně 15 normostran textu. Maximální rozsah (včetně příloh a obrazové dokumentace) je stanoven na 60 stran.

Rozsah teoretické části: min. 15 normostran textu
Rozsah praktické části: vyplývá ze zpracování BP Forma zpracování
bakalářské práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

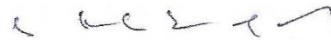
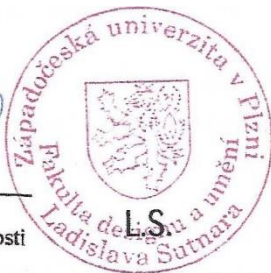
- Brooker, G., Stone, S. Co je interiérový design? Praha: Slovart, 2011. ISBN 9788073914356,
Fairs, M. Design 21. století - nové ikony designu, od masového trhu k avantgardě. Praha: Slovart, 2007. ISBN 9788072099702.
Fairs, M. Green Design. Berkley: North Atlantic Books, 2009. ISBN 9781556438363.
Kolesár, Z. Kapitoly z dějin designu. Praha: Vysoká škola umělecko-průmyslová, 2009. ISBN 9788086863283. Norman, Donald A. Design pro každý den. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 9788073633141.
Petranský, L. Teória a metodológia designu. Technická univerzita ve Zvolenu, '1994. ISBN 8022803189 (brož.). Weinschenk, Susan. 100 věcí, které by měl každý designér vědět o lidech. Brno: Computer Press, 2012. ISBN 9788025136492.
Yudina, A. Furniture. Londýn: and Hudson Ltd, 2015. ISBN 9780500517765.

Vedoucí bakalářské práce: MgA. Štěpán Rous, Ph.D.
Katedra designu

Datum zadání bakalářské práce: 31. října 2020
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2021

v z. Mgr. Jindřich Lukavský, Ph.D.
proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti

Doc. akademický malíř Josef Mištera

Doc. akademický malíř František

Steker děkan vedoucí katedry

V Plzni dne 31. října 2020

Prohlašuji, že jsem umělecké dílo vypracoval(a) samostatně a nejedná se o plagiát.

Plzeň, květen 2021

.....

podpis autora

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu mé práce MgA Štěpánovi Rousovi, Ph.D. za cenné rady a profesionální jednání. Dále bych chtěla poděkovat obci Dolní Hradiště, za možnost realizace mé práce.

Velké díky patří mé rodině za podporu a možnost studovat.

Obsah

1. Volba oboru	1
1.1 Mé dosavadní práce v oboru	1
2. Volba tématu	4
3. Cíl práce	5
3.1 Obec Dolní Hradiště	6
3.1.1 Historie	7
3.1.2 Současnost	8
4. Příprava	11
4.1 Rešerše	11
4.2 Inspirace	12
5. Průběh práce	12
5.1 Návrhy	13
5.2 Finální návrh	14
6. Realizace	14
7. Zhodnocení a závěr	20

1. Volba oboru

Již od dětství jsem se setkávala se spoustou podstivé práce. Vyrůstala jsem na vesnici, kde si lidé téměř vše, co potřebují vyrobí vlastními silami. Tak tomu bylo i u nás doma. Můj děda dokázal vytvořit spoustu zajímavých věcí od architektonických modelů ze špejlí, dřevěné soustružené vázy až po káru za auto. Dokázal dát věcem, které už nebyly používané, zpátky hodnotu. Z kovového šrotu dokázal vytvořit lustry a svícny, které jsme používali celé moje dětství, ze starých kol vyrobil například dvojkolo nebo dokonce rotoped, na kterém trénoval poté, co ochrnl na půlku těla. Pro mě a pro bráchu vyrobil pouťovou houpačku a spoustu dalších věcí, kterými bych mohla zaplnit mnoho stránek. Naučil mě vážit si věcí, a hlavně mě naučil koukat na věci jiným pohledem. Ne každá stará, rozbitá nebo nepoužívaná věc musí být na odpis. Nejspíš díky tomu, jsem ráda tvořila a vyráběla, hodně jsem kreslila a malovala. Později si můj táta založil firmu s dřevovýrobou, takže jsme se pohybovala v okolí výroby dřevěného nábytku, ale především větších věcí jako jsou různé pergoly, stání na auta nebo rekonstrukce střech. Sledovala jsme postup zpracování dřeva od sázení stromků v lese, těžby stromů, práce na pile až po finální povrchové úpravy. Když pak přišlo období, kdy jsme vybírali střední školy, vybrala jsem si obor design interiéru.

1.1 Mé dosavadní práce v oboru

Na střední škole jsem realizovala spousty projektů a s tím jsem pokračoval i zde na Fakultě designu a umění. Hned **první semestr** na vysoké škole jsme dostali téma **Čas vs Stopa**. A z předešlé kapitoly asi musí být jasné, že jsem musela pracovat s něčím, na čem čas zanechal stopu a každý druhý by to dávno zahodil jako nepoužitelné. Já jsem pracovala se starými pružinovými matracemi, které jsem použila na konferenční stůl s kombinací skleněných tabulí. Nebylo to pro mě úplně jednoduché, protože nejsem úplně silná v koncepčních myšlenkách a spíše mi vždy jde o funkčnost.

Obr. č. 1

Obr. č. 2

Druhý semestr bylo téma o něco méně koncepční, a to výroba funkčního **umyvadla**. V tomto případě mě bavilo pracovat, s ne tak často používaným materiálem na umyvadla, se dřevem. Použila jsem bukové dřevo a metodu konzervace dřeva ohněm.

Obr. č. 3

Odpad a jeho dopad bylo téma **třetího semestru**, a toto téma mě musím říct velice bavilo. Prošli jsme si se spolužáky dokonce 10tídní výzvou „zero waste“. Tato výzva nám měla pomoc přijít na problém, který chceme řešit. Já se přiznám, že jsem při snaze žít bez odpadu neměla až tak velký problém, proto jsem se zaměřila na odpad, který sice neubližuje přírodě, ale stále je to odpad při zpracování dřeva – piliny. Povedlo se mi piliny spojit pomocí papírových plat na vajíčka, které jsou poslední fází recyklace papíru, tudíž se již netřídí do odpadu, ale nechávají se rozložit. Piliny jsem uvařila s rozmixovala společně s obaly na vajíčka a poté jsem je lisovala a nechala schnout. Vzniklý materiál je lehký, pevný, rozložitelný a dá se pálit bez emisí, protože tam nejsou žádné přídavky lepidel. Já jsem tento materiál použila na podsedáky například k ohni, nebo jako ekomisky na zbytky z kuchyně, které se házejí na kompost.

Obr. č. 4

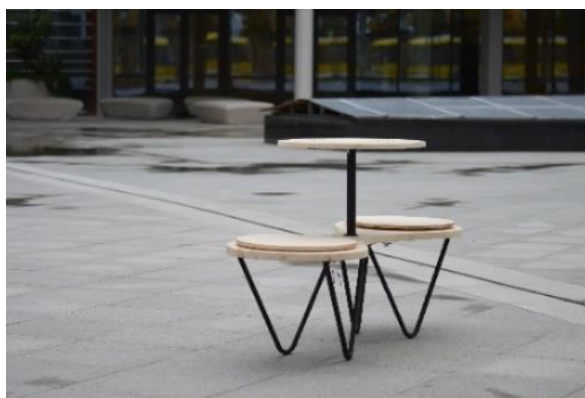

Obr. č. 5

Semestr čtvrtý bylo zadání **lavička ve spolupráci s jiným obore**, paradoxně v té době přišel Covid-19 a zavřely se školy. Já jsem spolupracovala se studentem oboru biomedicínského inženýrství ČVUT. Chtěli jsme vytvořit lavičku sloužící především pro studenty, která by uživatele upozornila na špatné sezení. V případě posunutí váhy na špatnou stranu se na přidělaném stolku rozsvítí červené světlo. Stolek se ale dá i odmontovat a lavička může sloužit sama o sobě „jen“ pro sezení.

Obr. č. 6

Obr. č. 7

Obr. č. 8

Pátý semestr nebyl ohraničený žádným tématem a každý si mohl zvolit, čemu se chce věnovat. Já jsem chtěla řešit téma čalounění, do té doby jsem se s tím nesetkala. Nakonec jsem si práci rozdělali na dva interiérové prvky. První byla záchrana staré židličky bez opěradla a s upadlou

nohou. Jelikož se jednalo o starý nábytkový kus, chtěla jsem pracovat se starými pracovními metodami. Použila jsem tedy pletací stroj po babičce a starou pravou ovčí vlnu a upletla jsem dlouhé „hady“, kterými jsem židličku obvázála jako zraněného člověka. Stolička dostala nový vzhled a pohodlnost.

Obr. č. 9

Obr. č. 10

Druhý kus byla stará lavice, kterou jsem také chtěla zachránit, bohužel už to nebylo možné. Proto jsem se inspirovala její výrobou a tvarem a celou lavici jsem vyrobila stejným způsobem znovu a přidala k tomu čalounění z „hadů“ ušitých z nové látky.

Obr. č. 11

Obr. č. 12

2. Volba tématu

Proč jsem si zvolila zrovna téma INTERVENCE DO EXTERIÉRU? To je docela jednoduchá otázka, a ještě jednodušší odpověď – miluji přírodu. Velice ráda trávám čas venku v přírodě a ráda hledám místa, kde se dá odpočívat, sedět a kochat se výhledem. Když jsem dostala šanci, nějakým způsobem vytvořit něco, co by mohlo posloužit lidem cítit to stejné co já, tak jsem se

jí musela chopit. Intervence neboli jakýsi zásah do exteriéru, může být chápán několika způsoby. Pro mě je to však možnost vylepšit prožitek z toho okamžiku, ve kterém na tom konkrétním místě jste. Chtěla jsem si také vyzkoušet práci na projektu do otevřeného prostranství, práci pro širší veřejnost a možná práci na zakázku. Zkrátka vyzkoušet si něco trochu jiného, než jsou interiéry nebo interiérové prvky.

3. Cíl práce

Jak už jsem psala v předchozí kapitole, důvod, proč jsem si zvolila toto téma, je zároveň i částí mého cíle při této práci. Chtěla jsem si vyzkoušet něco trochu jiného, zároveň je to příležitost, která se mi normálně nemusí naskytnout. Takže bych klidně tvrdila, že je to možná sobecký cíl. Ale když se na to podívám z druhé strany, řekla bych, že jsem si na sebe trochu upletla bič. Jak v průběhu čtení zjistíte, není to věc, která by šla uklidit do garáže, pokud se to nepovede a dělat, že ten produkt neexistuje. A jak už jsem psala, je to věc přístupná širší veřejnosti, v mém případě přístupná plno lidem, co znám a oni znají mě, vystavuji se nebezpečí velké kritiky a pomluv. Samozřejmě vím, že to je věc, se kterou se v mém oboru musí počítat, věc, která přijde vždy. V tomto případě je to však více osobní a je to poprvé, co jsem se s něčím takovým potýkala. Beru to jako výzvu a cílem mé práce je tak i posunout mé dosavadní působení a mě trochu jinam.

Poté, co jsem si zvolila téma jsem měla jasno v jedné věci, že chci moji práci vytvořit v obci Dolní Hradiště, kde mám prarodiče, trávila jsem tam dětství a doteď tam trávím spoustu času, je to jako můj druhý domov. Příroda je tam neskutečná, proto jsem věděla hned, že to bude pro tuhle obec. Dolní Hradiště se nachází nad údolím řeky Střely, proto je tam skutečně mnoho krásných míst s výhledem, krásné výhledy má rád každý, proto všichni (hlavně starší generace) ocení, když je možnost se posadit na místě s takovým výhledem. To je důvod, proč jsem se rozhodla zasáhnout do přírody v podobě lavičky. Mnohem těžší bylo rozhodnutí, do jakého místa budu chtít zasáhnout. V hlavě jsem měla dvě hlavní myšlenky. Jak jsem se již zmínila, v obci Dolní Hradiště a jejím okolí jsou opravdu krásné výhledy na řeku Střelu. Často však nejsou úplně dobře přístupné a jelikož je to malá obec s většinou staršími obyvateli, lavička někde daleko se špatným terénem k ní, by asi nebyla místními moc navštěvovaná. Tak pustit se do takové lavičky, která bude mít svoje kouzlo někde mimo dosah většiny lidí? Nebo udělat lavičku, která bude přístupná pro všechny. Jelikož mým cílem je poskytnout lidem příjemný

zážitek, rozhodla jsem se pro druhou variantu. Také ta tajná krásná místa zůstanou tajná. Obec má vlastní hasičskou zbrojnici, malou knihovnu a úřad. Hned vedle těchto budov je příjemný výhled, dobře přístupný všem a jelikož jsou vedle úřadu kontejnery na tříděný odpad, lidé tam určitě chodí často. Pokud jdou vynést odpadky do kontejneru, stačí už jim udělat jen několik kroků navíc a mají krásný výhled. Jenže těch pár kroků navíc málo kdo udělá. Proč taky, když je tam jen ošklivá, stará lavička, na kterou se nedá sednou, protože by se rozpadla, kdyby si na ni někdo sedl. Projíždí tam často i plno cyklistů, nebo procházejí trampové, kteří si na tomto místě dávají pauzu. Mám to místo ráda, jako děti jsem tam hrávaly na schovávanou a v hasičské nádrži jsme chytaly pulce. Dokonce jsem pracovala na rekonstrukci střechy a nové fasádě hasičárny. Tím se snažím říct, že to místo pro mě něco znamená, chodím tam ráda a chtěla bych všem lidem, kteří to místo navštíví dopřát co nejlepší zážitek, aby z toho místa měli alespoň z poloviny tak dobrý pocit jako mám já. Hlavně si toto místo a lidé co se zde zastaví zaslouží více než rozlámanou lavičku.

Obr. č. 13

3.1 Obec Dolní Hradiště

Je důležité vědět něco konkrétního o té vesničce, o které tady stále básním. Ale chtělo by to i nějaká reálná fakta, a nejen můj popis, který zřejmě působí jako bych na vesnici hleděla přes růžové brýle. Takže tedy nestraně, obec Dolní Hradiště¹ s přibližně 66 obyvateli, ale

¹ Dolní Hradiště [online] dostupné z: <http://www.dolnihradiste.cz/> - 9.4.2021

spoustou dojíždějících chatařů (jak se u nás říká– Luftáků) se rozkládá na levém břehu řeky Střely a na jižní hranici přírodního parku Rohatina. Ves² je součástí mikroregionu Dolní Střela a sousedí s vesnicemi Kočín a Koryta.

3.1.1 Historie

Dolní Hradiště³ je poprvé písemně zmiňováno jako součást majetku plaského Klášteřa papežem Inocencem IV. z roku 1250. Během husitských válek vesnici získali Kolovratové, od nich ji v roce 1539 koupil Florián Gryspek a připojil k nedalekému panství kaceřovskému. Avšak osídlení okolí je mnohem starší, východně od obce jsou pozůstatky pravěkého (doba Halštatská 800-400 př.n.l.) a raně středověkého (přelom 9. a 10. stol.) hradiště, někdy zvaného Příkopy, které se nachází na ostrožině nad soutokem Kralovického potoka a řeky Střely.

⁴Důležité letopočty spojené s obcí a tabulka s přehledem obyvatel:

- 1250** *Papež Inocenc IV. potvrdil klášteřu Plaskému všechna privilegia i statky, které klášter držel, tu čte se i ves Dolní Hradiště, o níž nelze se dopátrat, jak jí klášter nabył. Jest tedy domněnka, že ves tuto sám klášter založil (str. 16, Dějiny Kralovicka).*
- 1420** *Ve vsi bylo 6 usedlých. Pode vsí byl jeden mlýn, nade vsí byl druhý mlýn Král Zikmund zapsal Bedřichovi a Hanušovi, bratřím z Kolovrat, městečko Kralovice a 16 vsí, mezi nimiž se čte jméno Radištko*
- 1432** *Při dělení dostalo se Hradištko k hradu Libštejnu, jež drželi Bedřichovi synové Jindřich a Beneš*
- 1497** *od roku 1497 vlastní obec Albrecht z Kolovrat*
- 1513** *po smrti Albrechta z Kolovrat roku 1513 vráceno Hradiště s Kačerovem klášteřu Plaskému.*
- 1518** *Za války husitské byly dva statky spáleny bylo zastaveno Hradiště s Kačerovem Albrechtovi z Gutštejna seděním v Nečtinech,*
- 1531** *tohoto roku se ujal tohoto zboží Vilém Podmokelský*
- 1539** *od něj koupil je roku 1539 Florián Gryspek*
- 1558** *V urbáři panství kaceřovského z roku 1558 čteme: ve vsi Hradiště jsou usedlí čtyři: totiž Vaněk Peterka, Jan Žíla, Kuba Kakabis a Bárta Němec. Celkem mají 6 zemí, úroku svatojiřského platí 3 kopy, 25 grošů, svatohavelského tolikéž, berně vánoční 48 grošů, žita úročního 6 strychů, tolikéž ječmene a ovsu, 12 slepic, vajec jeden a půl kopy, roboty žní každý*

² Dolní Hradiště [**online**] dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Doln%C3%AD_Hradi%C5%A1t%C4%9B – 9.4.2021

³ HISTORIE [**literatura**] FÁK, Jiří, Jiří SCHIERL a Martin VÁŇA. Tajemství řeky Střely. Plzeň: Starý most, 2017. Starý most. ISBN 978-80-87338-80-3.

⁴ Dolní Hradiště [**online**] dostupné z: <http://www.dolnihradiste.cz/obec/historie/> - 2.5. 2021

rok 14 dnů, orné 10 dnů.

K té vsi jest kus potoka, který skrze důl Lednický teče.

1589 Při dělení panství roku 1589 připadlo Hradiště k Sechuticím, které držel Karl Gyspek

1623 po jeho smrti roku 1623 spojeno zase s Kaceřovem

1623 Po bitvě na Bílé Hoře roku 1623 bylo panství Kaceřovské Gyspekům zabaveno a s ním vráceno Hradiště zase klášteru Plaskému

1618 – Za války třicetileté byly oba mlýny a jeden statek spáleny

1648

1651 Roku 1651 byli tu 4 usedlí a 17 obyvatelů

Výsledky sčítání lidu v obci DOLNÍ HRADIŠTĚ (podle údajů Českého statistického úřadu) od počátku sčítání lidu na území Čech			
Datum sčítání lidu	Obyvatelé	Domy	Poznámka
15. října 1857	127		Sčítání domů není uvedeno
31. prosince 1869	126	24	
31. prosince 1880	136	24	
31. prosince 1890	143	23	
31. prosince 1900	138	24	
31. prosince 1910	131	25	
15. února 1921	114	26	
1. prosince 1930	133	28	
2. světová válka	--	--	Sčítání lidu a domů se nekonalo
1. března 1950	78	35	
1. března 1961	94	24	
1. prosince 1970	82	27	
1. listopadu 1981	66	23	
3. března 1991	57	20	trvale obydlených
.1. března 2001	42	29	z toho 15 trvale obydlených

3.1.2 Současnost

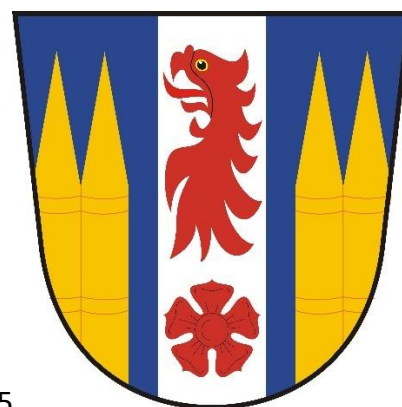
V současné době sice není v obci mnoho stálých obyvatel, ale i přes to je vesnička vcelku aktivní a pořádá různé akce. Například v létě 2020 skupinka říkající si „Místní a luftáci“

v čele s místním starostou pořádala 1. celorepublikové setkání Hradišť. Akce se plánovala dlouho dopředu a bohužel Covid-19 akci přitížil. Ale i přesto se v létě akce uskutečnila, nezúčastnilo se tolik Hradišť, kolik se původně zúčastnit mělo a to přibližně 24, ale „pouhých“ 12. Program na akci byl naplánovaný na 3 dny, takže by se to klidně dalo nazvat menším festivalem, a účast se blížila k 500 návštěvníkům. Hrál zde několik kapel a největší lákadlo byla kapela Hradišťan, která s ohledem na její název nemohla chybět. Během roku, se za normálních podmínek konají akce jako novoroční pochody, dětské dny, divadla, vánoční besídky, hudební vystoupení, sportovní turnaje atd. Takže se dá říct, že vesnička je malá, ale často plná lidí. Plná lidí, kteří můžou posedět na mojí bakalářské práci

Znak Místních a Lufťáků a znak obce Dolní Hradiště:

Obr. č. 14

Obr. č. 15

3.2. Řeka Střela

Západočeská Sázava, i tak bývá řeka Střela nazývána. Pramení u obce Prachometry a jsou uváděny tři prameny. Řeka je dlouhá 103,8 km a vlévá se do Berounky nedaleko Liblína. O tom, jak řeka dostala svoje jméno, se vypráví více příběhů⁵. Jeden z nich mluví o knížeti, který sestřelil havrana, jehož hejno jej rušilo při lovu. Havran měl podle pověsti v žaludku kouzelný drahokam, kterým hejno začarovalo hrad na skále vysoko nad řekou. Proto byl hrad pojmenován Havraní kámen – německy Rebenstein, dnes známý jako Rabštejn a řeka byla pojmenována Střela podle knížecího šípu, jímž havrana zasáhl. Ale ve starých zápisech a mapách se nachází velká řada názvů, než se ustálil název Střela. Mezi jeden z nejstarších patří Lososnice nalezený v mapě krašovského panství z roku 1674. Z roku 1712 máme k dispozici

⁵ Střela (řeka) [online] dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99ela_\(%C5%99eka\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/St%C5%99ela_(%C5%99eka)) – 14. 4. 2021

rytinu vytvořenou cisterciáckým učencem a mnichem Mauritiem Vogtem, na které se řeka nazývá Sagitta (Šíp, Šipka, Sagitarius=Střelec). Mezi další historické názvy patří například Schinka, Stržela, Schalotka nebo Schnella. Řeka neinspirovala pouze mě k vytvoření mé bakalářské práce a jejímu názvu, který je právě SAGGITA, ale i mnoha generacím sloužila jako nápad pro vytváření názvů. V roce 1874 byl založen zpěvácký spolek Střela v Plasích, v roce 1931 také v Plasích bylo zřízeno kino Bio Střela, vesnička Kočín hrála fotbal pod názvem FK Střela Kočín, také letní tábory nesou její jméno atd. Řeka Střela v historii zažila i několik nešvarů, například v roce 2002, kdy byly povodně po celé České republice, se i Střela rozvodnila tak, že voda sahala až k Chaloupkově mlýnu. Chaloupkův mlýn, je stavení pod Hradištěm u jezu, který je z místa, na kterém stojí moje bakalářská práce z části vidět, ale hlavně slyšet. Horší časy, nejen mlýn, zažil v roce 1872 kdy se stala v našem okolí velká katastrofa. Několik dní vydatně pršelo a vodní hladiny stoupaly. Stoupala i hladina Mladotického rybníka, který byl v té době největším rybníkem v západních Čechách. Za jistých okolností, o kterých dnes můžeme pouze debatovat, při kterých hrázný nestihl rybník upustit, se hráz protrhla a voda se vyvalila do řeky Střely, která následně ničila vše, co ji přišlo do cesty. Během cesty voda vytopila plaský Klášter, smetla nově dokončenou trať v údolí Střely a dorazila až k Chaloupkově mlýnu. Tehdejší zpráva uvádí:

⁶ „Podhradištský mlýn byl návozem celý zanešen, stavení obytné do poloviny pobořeno, mlynář sotva zachránil dobytek, život a něcopeřin. Řeka učinila si tady jiné koryto, dříve šla tak zvaná jalová řeka v pravo při stráni, nyní však jde přímo při mlýně a v starém řečišti jest nová stráž z návozu. Znalci tvrdí, že není více možno na tomto místě mlýn vystavět.“

Znalci se ovšem v tomto případě zmýlili, Došlo k obnově mlýna a až do padesátých let 20. století se zde mlelo. Nyní už je mlýn používán jen jako rekreační bydlení. Pod Hradištěm se v té době našlo i malé miminko, které v kolébce doplulo po řece až z Nebřezin. Její rodiče nejspíš při katastrofě utonuli jako mnoho dalších. Nalezená holčička se dlouhou dobu také považovala za mrtvou až po dlouhých letech se přihlásila její pravnučka.

⁶ Chaloupkův Mlýn [**literatura**] FÁK, Jiří, Jiří SCHIERL a Martin VÁŇA. *Tajemství řeky Střely*. Plzeň: Starý most, 2017. Starý most. ISBN 978-80-87338-80-3.

4. Příprava

Moje příprava probíhala tak, že jsem se mnohem více začala koukat kolem sebe, na věci vytvořené člověkem jako jsou právě lavičky ale i různé sochy, kašny, rozhledny a podobné věci. Mrzí mě, že kvůli pandemickým podmínkám jsem neměla možnost projet a prohlídnout si více míst a více těchto prací. Další věc, kterou jsem musela připravit nebo spíše zařídit, byla vůbec možnost něco pro obec Dolní Hradiště vyrobit. Sešla jsem se proto se starostou, řekla jsem mu svůj nápad o vytvoření nějakého místa na sezení, konkrétně na tom daném místě popisovaném v kapitole 3. Cíl práce a zašli jsme se tam společně podívat. Pan starosta se vším souhlasil, nápad na zvelebení toho místa se mu velice líbil.

4.1 Rešerše

Rešerši jsem krom koukání kolem sebe, prováděla hlavně na internetu. Prohlížela jsem si „obyčejné“ lavičky, které najdete v každém druhém městě, splňují účel, ale nijak extra nezaujmu ani nepřekvapí, zkrátka se tak nenápadně infiltrují do městského mobiliáře. Poté jsem si prohlížela lavičky ale i jiné intervence v exteriéru, které jsou originálním dílem, větším tématem ve společnosti, třeba i často kontroverzním nebo negativně kritizovaným.

Samozřejmě toto jsou věci do městského mobiliáře. Moje práce je pro malou vesničku kde žijí spíše starší lidé a tomu jsme musela, nebo spíše chtěla svoji práci přizpůsobit. Ale když jsem si hledala inspiraci v podobných případech jako je ten můj, ani to nebylo, zrovna to co by se mi

⁷ Obrázek lavičky Václava Havla [**online**] dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/praha-6-se-placla-pres-kapsu-za-lavicku-na-pocest-havla-dala-850-tisic-40058490-> - 2.5.2021

⁸ Obrázek růžového králíka [**online**] dostupné z: <https://plzen.rozhlas.cz/uz-pres-rok-stoji-mezi-panelaky-v-plzni-lochotine-obri-ruzovy-kralik-ma-sve-6733664-> - 2.5.2021

⁹ Obrázek betonového vajíčka [**online**] dostupné z: <https://www.plzen.cz/sochar-zamyslel-oblazeck-plzenane-objektu-pred-novym-divadlem-rikaji-vejce/> - 2.5.2021

líbilo, nebo bych to chtěla považovat za svoji práci. Tyto věci jsou často masivní a rustikální, což jsem si jako jistou inspiraci ponechala, chápu, že tohle nám přesně příroda nabízí a chtěla jsem to respektovat. Ale celé kompletní dílo, které většinou vznikne pod rukama místního kutila, nebo pána v důchodu, už pak většinou postrádá jakoukoliv myšlenku nebo propojení s konkrétním místem, jde spíše o prvoplánové sestavení několika kusů dřeva natřené hnědou barvou. Většině lidem tohle stačí a shledají to povedenou lavičkou, protože svůj primární účel-sezení splňuje, nemají potřebu požadovat něco „víc“. Já jsem chtěla spojit, tuhle sympatii lidem a zároveň lavičce dořpát nějakou spójistost s tím konkrétním místem.

4.2 Inspirace

Na internetu jsem se tedy ničím konkrétním nemohla inspirovat, jelikož jsem pracovala s určitým a jedinečným místem. Rozhodla jsem se tedy hledat podnět v okolí a v přírodě. Procházky zde, mě jen utvrdili v tom, že hlavní inspirace bude řeka Střela, už jen proto, že i na ní je z místa kde lavička stojí výhled. Zkoumala jsem tedy řeku podrobněji a rozhodla jsem se, že si vypujčím její tvar. Zjistila jsem si, kde přesně začíná hranice Dolního Hradiště, abych věděla jaká část řeky patří do obce katastrálně. Hned první část křivky řeky, které vstupuje do obce, mi přišel sympatycká a vhodná pro další zpracování.

5. Průběh práce

Poté, co jsem získala inspiraci díky řece a jejímu tvaru, jsem si mohla daný úsek řeky přetvořit v křivku na počítači a začít vymýšlet další formu zpracování. Při volbě materiálu jsem se stále chtěla držet klíčového slova – příroda, proto jsem pracovala pouze s přírodními materiály jako je dřevo, kov a žula. Zaměřila jsem se i na materiály používané na projektech, které též souvisí s řekou Střelou. Například Plaský Klášter, kterému Dolní Hradiště spadalo v dějinách do majetku (jak už jsme se dočetli v kapitole o obci), je proslulý nejen tím, že ho navrhl slavný architekt Jan Blažej Santini-Aichel, ale také tím, že konvent navrhl tak, že jeho zaklady stojí na dubových pilířích. Dub časem ve vodě zkameněl, avšak je konvent stále závislý na hladině řeky Střely a množství vody u pilířů se neustále kontroluje.¹⁰ „*Dubové dřevo je jedno z nejžádanějších už odedávna. Má poměrně úzkou, světlehnědou běl a široké,*

¹⁰ Dub [online] dostupné z: <https://lesy.cz/drevo/charakteristika-dreva-jednotlivych-drevin/dub/> - 5.5.2021

stejněměrně hnědě zbarvené jádro. Na středovém a tečném řezu se objevují výrazná „zrcátka“ (přeříznuté dřeňové paprsky). Díky jim lze bezpečně rozeznat dub od jilmu či jasanu.

Základními vlastnostmi dubového dřeva jsou tvrdost, pevnost, houževnatost a trvanlivost. Z našich dřev nejdéle vzdoruje nejen povětrnostním podmínkám, ale i střídání vlhka a sucha. Vyráběly se z něj sudy mlýnská kola, hamry, piloty k mostům a lávky. Dubové dřevo bylo za všech dob oblíbeno v nábytkářství. V Anglii po něm pojmenovali celé století – age of oak (1500 – 1600). Využívá se jak v masivu, tak i na krájení dýh. S dubem pracují řezbáři a sochaři, dá se řezat dláty i napříč vláknům. Dobře se lepí i moří.“

Na základě těchto informací jsem se i já rozhodla pracovat s dubem.

5.1 Návrhy

Ze začátku jsem se snažila křivku řeky zakomponovat jako možný dekor.

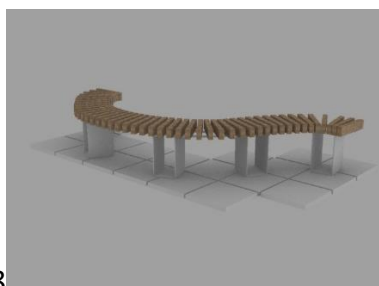

Obr. č. 16

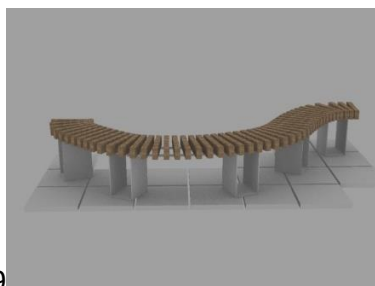

Obr.č. 17

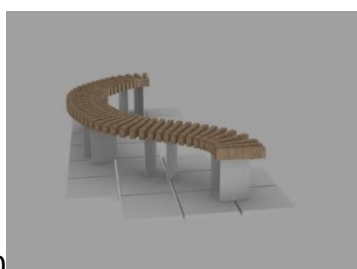
Později jsem se rozhodla celou lavičku přizpůsobit tvaru řeky, z mapy jsem si tedy vybrala jen menší část křivky, která leží na katastrálním území Dolního Hradiště.

Obr.č.18

Obr.č.19

Obr.č.20

5.2 Finální návrh

Ve finále jsem si však vybrala variantu s použitím masivnějších kusů dřeva.

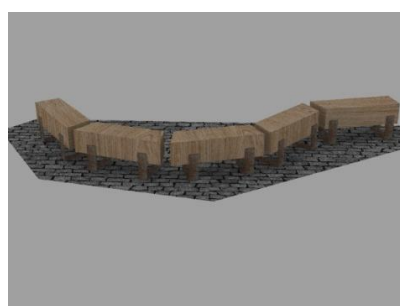
Obr.č.21

Obr.č.22

Obr.č.23

Obr.č.24

Tento návrh je dle mého uvážení vhodnější do vesnického prostředí, lépe a šetrněji zapadne do přírody. První návrhy mi přišli vhodné spíše do městského mobiliáře nežli na vesnici.

6. Realizace

V počítači jsem si vytáhla křivku řeky, se kterou jsem následně pracovala. Nazvětšovala jsem si ji do měřítka lavičky 1:1, vytvořila „pás“ vhodný pro sezení a rozdělila na několik částí, které jsem následně poslala do tiskárny a nechala vytisknout. Vytisknuté kusy jsem si vystříhla a slepila k sobě. Vznikl mi tedy pás 1:1 ve tvaru křivky kterou jsem si vybrala. Mohla jsem tedy v místě, kam jsem lavičku přibližně chtěla umístit. Vyzkoušet, jak se mi tam lavička vejde a kam ji přesně můžu situovat.

Obr.č.25

Obr.č.26

Věděla jsem, že sedací část bude z dubových hranolů, ale ještě mě čekalo vymyslet tvar podnoží. Jelikož dub, je tvrdé těžké dřevo, musela jsme počítat s velkou váhou kterou nohy ponosou. Zároveň, je potřeba nohy připevnit do země na pevně, aby nedošlo k odcizení, a hlavně k nějaké nestabilitě celé lavičky. To by mohlo mít nepříjemné následky možného zranění. Finální návrh nohou, jsem navrhla tak, aby byla možnost nohy přidělat až na konec, jelikož při pokládání žulových kostek a jiných prací okolo by se mohlo stát, že by se nohy nezabetonovaly přesně a následně by byl problém s vložením a připevněním dubových segmentů.

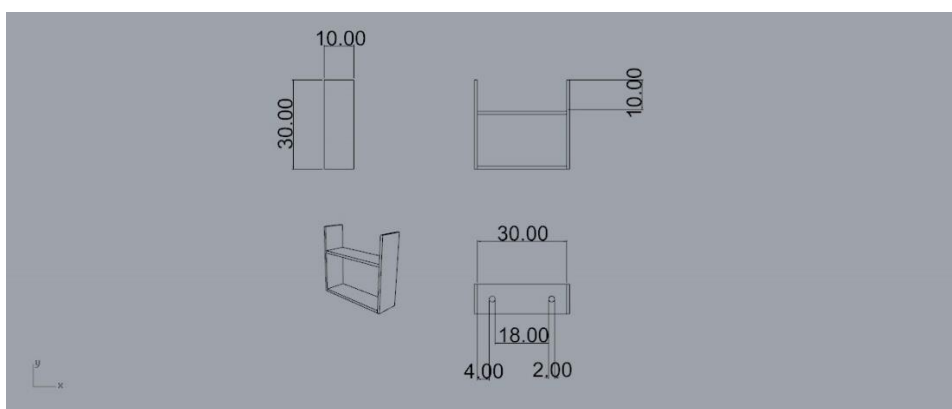

Obr.č.27

Obr.č.28

Rozměry nohou jsou zvolené tak, aby po nasazení dubu byla celková výška lavičky 45 cm. Nohy jsou z ocelových plátů tloušťky 10 mm, aby unesly váhy samotného dřeva plus váhu sedícího.

Obr.č.29

Pro vytvoření základů na žulové kostky byl potřeba bagr, který vyhloubil 20 cm hloubku a na určitých místech (tam kde se vylíval beton) ještě dalších 40 cm. Do této hloubky jsme zasadily plechové nádoby, do kterých jsme následně vylili beton. Po vytvrdnutí betonu jsme si rozměřili, kde bude podnoží přesně stát, vyvrtali jsme do betonu díry, do kterých jsme na chemickou kotvu přidělali 20 závitových tyčí. Poté jsem mohla do výkopu navrstvit několik cm tzv. šmandy a na ní jemnější štěrk. Zedník si vybrační deskou udusal a vyrovnal povrch a začal skládat žulové kostky. Žulové kostky jsem zvolila proto, že do přírody snadno zapadnou a také proto, že na několika místech v obci jsou již tyto kostky použity. Uvažovala jsem i o bestu, který se v obci také vyskytuje na několika místech. Ale po konzultaci s místostarostou a s vedoucím bakalářské práce, jsme se rozhodli právě pro žulové kostky. Kostky jsou skládány na zámkovou vazbu a tvoří lehce oblouk, který také z části kopíruje tvar lavičky tedy tvar toku řeky. Po položení kostek a vysypání mezer jemným pískem, se povrch opět přešel vybrační deskou. Mezi kostkami vyčnívaly závitové tyče, na které se mohly přidělat svařené nohy a už jen zasadit dřevěnou část. Nohy jsem nechala bez povrchové úpravy, jelikož mým cílem je, aby nohy postupem času korodovaly. Příprava dřeva nebyla nijak jednoduchá, hlavně kvůli velikosti. Hranol musel mít rozměr řezu 30x25 cm. 25 cm kvůli již psané výšce celkové lavičky a 30 cm aby se na lavičce pohodlně sedělo. Při manipulaci se musela používat těžká technika, dokonce při řezání jednotlivých kusů se muselo dřevo přidržovat nakladačem, aby se neodlomilo, než se řez dokončí. Po rozřezání na 5 menších kusů, které jsou stále tak těžké, že je musí nést dva, jsem dřevo obrousila, začala jsem brusným papírem 40 a končila 80. Dřevo jsem ošetřila bezbarvým olejem abych zachovala jeho přirozenou barvu. Jednotlivé kusy jsou řezané v úhlech tak, aby na sebe navazovali právě ve tvaru té zmíněné křivky a jejich přibližná velikost je 1 m, každý kus, má jiný úhel, proto má i trochu jinou velikost. Na jeden kus se posadí až dva lidé. Olej, který jsem použila na povrchovou úpravu, je určený na zahradní nábytek, ale i na terasové podlahy. Je proto vhodný pro namáhané povrchy a chrání dřevo před poškozením například i od bot.

Aby hrany dřeva při sezení netlačily do stehem, využila jsem stranu dřeva, kde zůstala oblana, která zaprvé zpříjemní sezení tím, že právě nebude hrana tlačit do stehem a zadruhé to působí více přirodně. Jelikož oblany na dubu nebyly na mnoha místech, pořízkem jsem dotvarovala hrany ručně, tak aby působily přirozeně. Vedle lavičky jsem umístila velký kámen, na který je připevněná destička s krátkým povídáním o lavičce. Kámen jsem sehnala od známého, který

pracuje na výstavbě nové části Mariánské Týnice. Týnice je také dílo architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla u Kralovic.

Text na umístěný na kameni:

LAVIČKA SAGGITA

Lavička Saggita vznikla jako bakalářská práce Kateřiny Sivákové pod vedením MgA Štěpána Rouse, Ph.D. Inspirací se stala řeka Střela, která ovlivnila hlavně tvar lavičky. Právě tento tvar je část křivky řeky Střely. Název lavičky je též spojený s řekou. Saggita byl název řeky Střely nalezený na rytině vytvořené cisterciáckým učencem a mnichem Mauritiem Vogtem z roku 1712.

autor: Kateřina Siváková
ak. rok: 2020/21

Obr.č.30

Obrázková dokumentace postupu práce:

Zpracování dřeva

Finální produkt:

1. Zhodnocení a závěr

Rozhodně jsem ráda, že jsem se pustila do takového projektu, jelikož jsem si vyzkoušela realizaci ve spolupráci s několika lidmi. Vyzkoušela jsem si práci pro obec, domlouvání výkopu bagrem, shánění žuly v lomu, zjistila jsem, co je všechno potřeba při takové práci. Dalo mi to dost pro budoucí projekty, pro možné spolupráce i pro vlastní životní zkušenost. Narazila jsem na mnoha úskalí, nejhorší problémy mi dělala závislost na ostatních, například domluvený bagr přijel až o týden déle, než jsme se domluvili, takže jsem v podstatě práci musela zastavit a čekat. Samozřejmě jsem už byla rozhodnutá vykopat základy ručně, jenže zemina zde je téměř všude návoz plný kamenů, cihel, střešních tašek a dalších překvapení, které práci s rýčem a krumpáčem dost znemožňují. Ale i to je věc, kterou se musíme naučit, protože to tak v reálných projektech chodí. Ne vždy, nebo spíš téměř nikdy, nejde nic podle plánu, a ne na každého se dá spolehnout. Ale na druhou stranu mi plno lidí vyšlo vstříc, někteří lidé dělali práci pro mě po jejich vlastní práci a často si za to nic nenaúčtovali nebo mi dali slevu. Starosta i ostatní lidé z obecního úřadu a lidé z obce se kterými jsem zatím mluvila, jsou s výsledkem spokojení. To je pro mě nejdůležitější, protože pro mě byla hlavní priorita vytvořit lavičku, která se bude líbit místním lidem a kteří se tam zajdou podívat a posedět. Těším se, až za několik let ponese lavička stopy času, nohy budou reznout, dřevo se odře, zamilovaný pár puberťáků tam vyryje svoje iniciály, a to k tomu patří. Je to věc, která slouží lidem, věc, která se doufám bude často používat a lidé se zde budou scházet. Já osobně jsem s výsledkem spokojená, lavička na místo zapadla citlivě. Pro její rozměry zde může posedět až 10 lidí, což je pro party trampů nebo cyklistů, kteří zde projíždějí ideální.

RESUME

The theme of my bachelor thesis is intervention to the exterior. I chose this, because I wanted to create something, that would serve the people and make the enjoyment of nature more enjoyable. I also wanted to test myself in realizing a bigger project and learn something new. Learn how to manage project implementation and cooperation with people.

I designed a bench in a place overlooking the river Střela in the small village Dolní Hradiště, to which I thank for the opportunity to carry out my work. The bench is inspired by the river, and the materials used are only nature. I only use granite cubes, steel and wood, concretally oak.

I am happy with the result as it has met expectations and the bench is functioning as it should. The people from the village I spoke to are also satisfied and I hope the place will attract them to sit and relax more often.

Zdroje:

Dolní hradiště [online] dostupné z:

<http://www.dolnihradiste.cz/> - 9.4.2021

Dolní hradiště [online] dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Doln%C3%AD_Hradi%C5%A1t%C4%9B – 9.4.2021

Dolní Hradiště [online] dostupné z:

<http://www.dolnihradiste.cz/obec/historie/> - 2.5. 2021

Dub [online] dostupné z:

<https://lesy.cz/drevo/charakteristika-dreva-jednotlivych-drevin/dub/> - 5.5.2021

Literatura:

FÁK, Jiří, Jiří SCHIERL a Martin VÁŇA. *Tajemství řeky Střely*. Plzeň: Starý most, 2017. Starý most. ISBN 978-80-87338-80-3.

BUKAČOVÁ, Irena, Veronika DUDKOVÁ, Jiří FÁK, Petr HUBKA, Bohumír JANSKÝ a Jiří KŘÍŽ. *Mladotice v proměnách staletí*. V Mladoticích: Obecní úřad, 2015. ISBN 978-80-260-9830-0.

Obrázkové přílohy:

Internetové:

Obrázek lavičky Václava Havla [online] dostupné z:

<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/praha-6-se-placla-pres-kapsu-za-lavicku-na-pocest-havla-dala-850-tisic-40058490- - 2.5.2021>

Obrázek růžového králíka [online] dostupné z:

<https://plzen.rozhlas.cz/uz-pres-rok-stoji-mezi-panelaky-v-plzni-lochotine-obri-ruzovy-kralik-ma-sve-6733664 - 2.5.2021>

Obrázek betonového vajíčka [online] dostupné z:

<https://www.plzen.cz/sochar-zamyslel-oblazeck-plzenane-objektu-pred-novym-divadlem-rikaji-vejce/ - 2.5.2021>

z archivu autora:

Obr. č. 1-30